

ת"פ 734/08/19 - מדינת ישראל נגד זיידאן אבו עבאס

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 734-08-19 מדינת ישראל נ' אבו עבאס(עציר)
בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו

בעניין:

המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	זיידאן אבו עבאס (עציר)
	באמצעות בא כוחו עו"ד יצחק לוי מטעם הסניגוריה הציבורית

הכרעת דין

כתב האישום:

ביום 15/7/19 עובר לשעה 13:30 או בסמוך לכך התפרץ הנאשם לדירת המגורים של אילנה סיוון ילידת 1940 (**להלן: "המתלוננת"**) ברחוב נעמי 7 בחיפה (**להלן: "הבית"**) בכך ששבר חלון זכוכית אשר צמוד לדלת הכניסה ונכנס דרכו לתוך הבית בכוונה לבצע גניבה.

בנסיבות אלה שוטט הנאשם בתוך הבית בכוונה לבצע גניבה אך באותה עת חזרה המתלוננת הביתה ומשנכנסה פנימה נתקלה בנאשם והלה ברח מהבית מבלי שהספיק ליטול דבר.

במעשיו אלה התפרץ הנאשם לבית מגורים בכוונה לבצע גניבה.

לנאשם יוחסה איפוא עבירה של התפרצות למגורים בכוונה לבצע עבירה - עבירה לפי סעיף 406 (ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

תשובת הנאשם לכתב האישום:

הנאשם כפר בעובדות כתב האישום, וטען שלא התפרץ לדירה.

הנאשם בחר שלא להעיד להגנתו ולא להביא ראיות כלשהן להגנתו.

טענות הצדדים וגדר המחלוקת:

המחלוקת נוגעת לשאלת זהות הפורץ. המאשימה מתבססת בעניין זה על טביעות אצבעותיו של הנאשם, שנמצאו על חלון הזכוכית הסמוך לדלת ביתה של המתלוננת.

הנאשם מצדו, כופר בהימצאותו במקום, וטוען, כי כל שרשרת הראיות, לרבות חוות הדעת נשוא טביעות האצבע, לקויות, ואין בכוחן להוביל למסקנה, ברמת הוודאות הדרושה בפלילים, להוכחת אשמתו.

דין והכרעה:

בשלב הראשון, אסקור את הראיות הנוגעות לאירוע. אבחן את זירת ההתפרצות, הנקודה ממנה הבית נפרץ, ומקום כניסתו ויציאתו של הפורץ, מנגנון הפריצה, איסוף טביעות האצבע שנמצאו בזירה, אתיחס לראיה המרכזית שבמחלוקת - חוות דעת הנוגעת לפענוח טביעות האצבע אשר הובילה לזיהוי הנאשם כמי שפרץ לדירה, תוך התייחסות לטענות ההגנה. **בשלב השני**, יקבעו ממצאים עובדתיים לאור הראיות. **בשלב השלישי** והאחרון, אדון בראיה זו, בראי הפסיקה והמשפט, קרי, האם בכוחן של טביעות האצבע לשמש כראיה יחידה להוכחת אשמתו של הנאשם באירוע ההתפרצות.

ניתוח עובדתי - זירת ההתפרצות:

זירת האירוע - מדובר בדירת מגורים, בבנין מדורג, ברח' נעמי 7 בחיפה. הדירה בקומה "מינוס ארבע" ממפלס הרחוב. היא בנויה בשני מפלסים. דלת הכניסה הראשית נמצאת במפלס העליון. לפני דלת הכניסה הראשית, חצר המוקפת בחומת אבן ושער ברזל. דלת הכניסה לדירה, עשויה עץ ובה קבוע חלון זכוכית. משני צדדיה של דלת הכניסה, חלונות זכוכית, שלושה חלונות מכל צד, מהרצפה עד לגובה המשקוף. חלונות הזכוכית עשויים משמשה "משוריינת" ומחוספסת בצידה הפונה החוצה וחלק בצד הפונה לתוך הבית.

נקודת ההתפרצות - לפי החשד, נכנס הפורץ לתוך הבית, לאחר שניפץ את השמשה השמאלית-תחתונה שליד דלת הכניסה לדירה, ונכנס מבעד לפתח שנוצר לתוך הדירה.

(ראו ת/7 - תמונות של פתח הדלת, החלונות והשמשות שבצד הדלת, כמתואר, השמשה השבורה אותה ניפץ הפורץ כדי להיכנס לתוך הדירה, מקומה לאחר ההתפרצות, המגרפה ומקל המטאטא שנמצאו בסמוך).

מנגנון ההתפרצות - ההתפרצות התרחשה, לפי הנטען, על ידי שבירת השמשה של החלון השמאלי התחתון הצמוד לדלת הכניסה, על ידי שבירתה, הזזתה והנחתה בצד. חלק מהשמשה נותר במסגרת החלון, וחלק ממנו היה חסר כאשר הגיעה המשטרה. הוא נמצא ע"י המתלוננת בפינה בחצר הבית. על חלקים אלה נמצאו טביעות אצבע. כמו כן, נמצאו במקום, מגרפה וידית מטאטא, וגם עליהם היו טביעות אצבע.

חוקר הזירה, רס"ב אברהם צ'יבוטרו (**להלן: "חוקר הזירה"**) תיאר את הזירה, את השבר בחלון וטען, כי הפורץ התפרץ לדירה לאחר שניפץ שמשת הזכוכית שבדלת הכניסה, והשתחל פנימה דרך פתח זה (ת/4).

לדבריו, הוא בדק בעצמו וניתן להיכנס דרכו פנימה לדירה, עוד ציין חוקר הזירה. הוא הבהיר שלא כתב זאת באופן מפורש בדוחות שערך, מכיוון שחשב שלאור מה שכתב, ברור לחלוטין, שהפורץ שבר את השמשה הזו והזדחל משם פנימה לתוך הדירה (עמ' 10 לפרוטוקול).

חוקר הזירה אישר, כי הוא לא מדד את מידות החלון השבור, אך יחד עם זאת, הוא טען, כי הוא בדק אם אדם יכול לעבור דרכו, ולדבריו, הוא עצמו עבר בקלות, אם כי לא ציין זאת בדו"ח. כן מסר, כי מכיוון שמדובר בשמשה משוריינת, שבתוכה יצוקה רשת, היא "שומרת" על כל השברים כיחידה אחת, ולכן השברים לא התפזרו. להערכתו, הפורץ שבר את השמשה, והזיז את השברים הצידה, וזו גם הסיבה שאין בתוך הבית שברים של הזכוכית (עמ' 11, שורות 16 - 31; עמ' 12, שורות 1 - 15).

נקודת היציאה של הפורץ - חוקר הזירה ציין, כי כאשר הגיע למקום, ביצע את בדיקותיו, שוחח עם המתלוננת, והיא מסרה לו, שראתה אדם בתוך הבית, הפורץ הבחין בה ויצא מדלת במפלס הקומה התחתונה ע"י פתיחת מנעול בדלת, היא אמרה לחוקר מאין יצא הפורץ החוצה. יצוין, כי המתלוננת לא נחקרה על גרסתה אודות הפריצה ולכן עדותה בנוגע לאופן התרחשות הפריצה, מנקודת הזווית שלה, נותרה ללא ערעור והשגה (ראו דוח חוקר הזירה - ת/4; ראו גם תצלומים 6 ו- 7 בת/4 בה נראית הדלת ממנה יצא הפורץ, תמונת המנעול עם המפתח הקבוע בו בצד הפנימי).

איתור טביעות האצבע בזירה - חוקר הזירה ערך את ת/2, ת/3 ו-ת/4, בהם שיקף את אופן איסוף מעתקי ט"א בזירה. הוא ציין את המעקקים שנטל, ממספר שברים של השמשה, מחלון שבצד הדלת, שמצא בזירה. להנצחת הממצאים שאסף בזירה ביצע 25 תצלומים, 20 מהם צורפו לדוח שערך (ת/4).

הוא הסביר, כי החלק הפנימי של החלון חלק, ולכן, הצליח לאסוף מעקקים, אבל החלק החיצוני, מחוספס, ולכן לא הצליח ללקט ממנו מעתקי טביעות אצבע. בנוסף ציין, כי הצליח ללקט מעתק של טביעת אצבע, מראש המגרפה שנמצאה בסמוך לגינת המתלוננת, וממוט המטאטא שנמצא במקום. חוקר הזירה הבהיר, כי הוא לא מצא טביעות אצבע בשום מקום נוסף בבית.

(ראו: עמ' 8 לפרוטוקול; תצלום מס' 18 ב-ת/4; סרגל קנה מידה המציין את המיקום בו נמצא מעתק טביעת האצבע; ראו גם: תצלומים 19 ו-20 ל-ת/4).

אשר להזנת המעקקים למערכת ה"אפס", ציין חוקר הזירה, כי הוא הזין את המעקקים שליקט בזירה, למערכת ומשם, מטפלים בעניין, בעלי תפקידים אחרים. הוא הבהיר, כי הוא לא עושה השוואות ולא מנתח את מעתקי טביעות האצבע.

זהות הפורץ - לאחר שבוצעה סריקה של טביעות האצבע שלוקטו בזירה, עלה שמו של הנאשם, כחשוד שאליו הובילו טביעות האצבע. הוא נעצר ובוצע מסדר זיהוי. הפורץ לא זוהה ע"י המתלוננת. היא הצביעה על אדם אחר.

זהותו של הפורץ נשענת איפוא על טיב הפענוח של טביעות האצבע ועל חוות הדעת שהגישה המאשימה בעניין זה, לכך אפנה עתה.

פענוח טביעות האצבע ומהימנות חוות הדעת - להוכחת זהות טביעות האצבע, שליקט חוקר הזירה, במקום ההתפרצות, לטביעות אצבעותיו של הנאשם, העידה המומחית לטביעות אצבע, מהמטה הארצי, רס"מ מיכל בית יוסף (להלן: "בית יוסף").

בית יוסף מסרה, כי היא מומחית לטביעות אצבע משנת 2012, עובדת במטה הארצי במחלקה לזיהוי פלילי, במעבדת מאגר ט"א מ-2003, ובסך הכל משרתת במשטרת ישראל 22 שנה. היא בעלת השכלה אקדמית, תואר ראשון בפסיכולוגיה וקרימינולוגיה, וכן עברה הכשרות וקורסים משטריים שונים במהלך השירות, בתחום הערכת טביעות אצבע.

בית יוסף ערכה את חוות הדעת ת/1, היא הסבירה בעדותה, באריכות, את התהליך בו מתבצע איסוף טביעות האצבע, מזירת הפשע, ועד הגעתן ופיענוחן במעבדה. החוקר מלקט אותן בשטח, מסמן אותן, וכותב דו"ח המותאם למעתיקים. ביחידות הזיהוי, ישנן עמדות סריקה, שם סורק חוקר הזירה את המעתיקים למערכת ה"אפיס". החומר מגיע למעבדה, באופן דיגיטלי.

במעבדה הזיהוי, מתבצעת בדיקה מנהלתית, על מנת לוודא שחוקר הזירה רשם נכונה את מספר האירוע, סימן את המעתיקים כראוי, והכל תואם לדו"ח שערך. לאחר מכן, מתבצעת סריקה, על מנת לבחון את תאימותן של הטביעות, לעברין ידוע, אם יש כזה לפי דיווחי היחידה החוקרת, אם אין, מתבצעת השוואת טביעות האצבע שנסקרו, עם כל מאגר הט"א.

על מנת לקבוע זהות לטביעות האצבע של החשוד, עובדת המעבדה עם סטנדרט של 12 נקודות התאמה, אולם אפשר לקבוע זהות גם עם 10 ו-11 נקודות. עורך ההשוואה, בוחן אם ישנה זהות, בין טביעת האצבע שנאספה מהזירה, לבין חשוד פוטנציאלי. השוואה זו, מבוססת על התפיסה שלטביעת אצבע ישנם מאפיינים ייחודיים.

לאחר שעורך ההשוואה מצא כי קיימת זהות, עוברת הבדיקה למשווה בכיר יותר במעבדה, אשר בודק זאת, בעזרת זכוכית מגדלת, וצריך לאשר את הזהות שנקבעה על ידי המעריך הראשון. עם האישור, נשלחת הודעה ליחידה החוקרת, ולתיק הפל"א.

השלב הבא, הוא עריכת חוות דעת, במסגרתה נבחן התהליך כולו, מתחילתו ועד סופו, כולל המעתיקים, וכולל כל הדברים הנדרשים, על מנת לוודא שטביעת האצבע היא אכן טביעת אצבעו של החשוד (עמ' 16 לפרוטוקול).

במקרה הנדון, בית יוסף קיבלה את התיק עם שבעה מעתיקים, ותצלום אחד, היא ביצעה השוואה מול טופס הט"א שהוטבע ביום 24/7/19, ולאחר בחינה, קבעה, זהות על שישה מעתיקים מתוך השמונה שנדגמו, ב-12 נקודות לפחות. היא הדגישה, כי גם אם היו רק עשר נקודות, מבחינתם זו רמה גבוהה של זהות (עמ' 17 שורות 1 - 5).

הסניגור תקף את חוות דעתה של בית יוסף במס' חזיתות וביקש לאיינה:

ראשית, נטען כי על אף הפסיקה הקיימת, המומחיות הנדרשת כיום, דורשת השכלה רחבה יותר, ובית יוסף לא מחזיקה במומחיות זו, לצורך הערכה והכנת חוות דעת, בנוגע לטביעות אצבע.

הסניגור הפנה לאתרים באינטרנט, וטען כי לפי אתרים אלה, מנתחי טביעות אצבע בחו"ל, חייבים להחזיק תואר ראשון במדעים פורנזיים, או תואר מדעי רלוונטי, יש לעבור הכשרה שנמשכת 80 שעות, תואר ראשון מאוניברסיטה, שנתיים התנסות במשרה מלאה, בהשוואה וזיהוי טביעות אצבע. לכן, מציין הסניגור בסיכומיו, כי לשיטתו "**הגיעה העת שגם בישראל יידרשו עובדי המז"פ שאמורים לערוך חוות דעת**" להיות בעלי השכלה אקדמית רלוונטית, והכשרה עיונית ומעשית דומה.

שנית, טוען הסניגור, להסתברותה של טעות בפענוח ט"א. בעניין זה מסתמך הסניגור על עניינו של ברנדון מייפילד, במאי 2004, שנחשד כמי ביצע פיגוע ברכבת במדריד, במסגרתו נהרגו כ-200 איש ונפצעו כ-1,400. לדברי הסניגור, שם, מומחי ה-FBI בחנו טביעות אצבע, ומצאו לכאורה התאמה, בין טביעת אצבעותיו של מייפילד, לבין טביעת האצבע שמצאו בזירת האירוע, אלא שהסתבר מאוחר יותר, שטביעת האצבע איננה שייכת למייפילד, והוא שוחרר ממעצרו. הסניגור מפנה לדוח מקיף, שערך משרד המשפטים האמריקאי בעניין זה, ולמסקנותיו.

כמו כן, מפנה הסניגור למקרה נוסף של שירלי מקיין מסקוטלנד, אשר נחשדה במתן עדות שקר, בנוגע לפשע שאירע. החשד בעניינה, התבסס על ניתוח טביעות אצבעותיה, ורק לאחר שהביאה שני מומחים אמריקאים, שהעידו במשפטה שאין התאמה, היא זוכתה.

לאחר העיון ובהינתן טיב חומר הראיות והנתונים שבפני בית המשפט, לא נמצא לקבל את טענותיו של הסניגור.

אשר לכשירותה של בית יוסף ויכולתה לשמש כמומחית. לפי הדין - ולכך מסכים הסניגור בטיעונו - מומחה יכול לשמש גם מי שאינו בעל השכלה פורמאלית, אלא רכש את מומחיותו לעניין הנוגע, מלימוד עצמי ופרקטיקה (ראו גם: הוראות סעיף 20 ו-39א לפק' הראיות, הקובעות, כי מומחה יכול שיתייחס בחוות דעתו, לעניין שהוא "במדע, במחקר, באמנות, או בידעה מקצועית").

מציאות החיים היא שיש מומחים, אשר התמחותם היא בתחום מסוים, שלו הכשרה מדעית עיונית קונקרטי, למשל, רופא-פתולוג, אשר לו השכלה עיונית בתחום מדעי הרפואה, ופרקטיקה במסגרת עבודה מעשית בתחום, וישנם מומחים שלתחום המקצועי שלהם, אין מסגרת עיונית מוגדרת, והם רוכשים את ידיעותיהם המקצועיות, תוך כדי העיסוק במקצוע, כגון: מומחים לטביעות אצבע, עקבות נעליים, גרפולוגים, מומחים לבליסטיקה, בוחני תאונות דרכים וכו' הם כשירים ליתן את חוות דעתם בנושא הנוגע לתחום נסיונם המקצועי (א. הרנון, **דיני הראיות**, חלק ב', בעמ' 294-295; כן ראה הפסיקה שההגנה עצמה מסתמכת עליה - ע"פ 436/88 **רבינוביץ' נ' מדינת ישראל**).

בנדוננו, לבית יוסף השכלה אקדמית, בקרימינולוגיה ופסיכולוגיה, ויש לה ניסיון מקצועי רב שנים בתחום פענוח טביעות האצבע. משנת 2003 עד 2006, עבדה במעבדה, בתחום המיון, השוואה וזיהוי של טביעות אצבע. היא שימשה משנת 2007 עד 2012, כעובדת בכירה במעבדה לזיהוי והשוואת טביעות אצבע. היא מומחית מוסמכת לזיהוי והשוואת טביעות אצבע משנת 2012.

ניסיונה רב השנים, לרבות השכלתה, הופכים אותה לבעלת מקצוע, בעל מסוגלות לשמש כמומחית בבית המשפט בהתאם לסעיף 20 לפקודת הראיות, כמי שיכולה להגיש חוות דעת מומחה שבידיעה המקצועית בתחום בו התמחתה - זיהוי ופענוח טביעות אצבע.

זאת ועוד, בית יוסף נחקרה ארוכות, על ידי הסניגור, ולא נמצא כי בחקירתה הנגדית, הראה הסניגור, כי מדובר בעדה שאיננה מקצועית, או בעדה אשר איננה בקיאה ברזי תחום המקצועיות בו היא נוגעת. ההיפך מכך, ככל שנחקרה, התרשמתי מבקיאותה בתחום, היא התמודדה היטב עם כל קושיה שהציב בפני הסניגור ונתנה מענה מניח את הדעת לכל שאלה שנשאלה.

אשר על כן, בכל הנוגע לטענה בדבר כשירותה של בית יוסף לשמש כעדה מומחית, טענה זו נדחת על ידי בית המשפט, כבלתי מבוססת.

מכאן, אעבור לטענתו השניה של הסניגור להליך ההשוואה של טביעות האצבע ולטעויות אפשריות בפענוח טביעות האצבע שנאספו בזירה.

לפי עדויות חוקר הזירה, והמומחית בית יוסף, מעתקי טביעת האצבע שנאספו בזירה, הוזנו למחשב, למערכת "האפיס", שם בוצעה בדיקה, והשוואה במאגר טביעות האצבע. בדיקה זו, מנפיקה רשימה של חשודים אפשריים, ולאחר הבדיקות והערכות שנעשו במעבדה, על ידי בית יוסף, צומצמה האפשרות ולאחר השוואה ועיון, הגיעה למסקנה כי טביעות

האצבע שנאספו, תואמות את טביעות האצבע של הנאשם, שעלה כחשוד ברשימת החשודים שניפקה מערכת ה"אפיס".

הסניגור טוען להיתכנותה של טעות בפענוח שערכה המומחית. הוא מבקש לבסס זאת בשני מישורים:

האחד, באופן כללי, מצביע הסניגור על היתכנותה של טעות פענוח כזו. לשם כך הוא מצביע על אירועי פשע מפורסמים בפענוח טביעות אצבע, בעניינם של ברנדון מייפילד שנחשד במעורבות בהטמנת מטען חבלה בתחנת רכבת במדריד, ובעניינה של שירלי מקי שנחשדה במעורבות בפשע אחר.

השני, הקונקרטי יותר, טוען הסניגור, כנגד תהליך הפקת חוות הדעת שערכה בית יוסף בהגיעה למסקנה המפלילה בדבר זהותו של הנאשם כמי שמעורב בהתפרצות.

אדון בטענות אלה כסדרם.

אשר לטעות פענוח כללית בתחום פענוח טביעות האצבע וההסתמכות על שני האירועים שהציג הסניגור, ההשוואה לעניינם של ברנדון מייפילד ושירלי מקי, והכשלים עליהם הצביע הסניגור, ניתוח והשוואת טביעות אצבעותיהם, אינם יכולים לשמש כראיה במשפט זה.

הסניגור ניזון מדוחות ומאמרים שהם בבחינת עדות מפי השמועה, הממצאים עצמם של האירועים הללו, לא הובאו בפני בית המשפט, ממילא לא הובאה חוות הדעת, לא ניתן לבחון פרטנית את העובדות המדויקות בעניינו של מייפילד או של שירלי מקיין, ואת אופן הפענוח וממילא מה הוביל לכשלים.

אעיר, כי ההשוואה לעניינו של מייפילד, לא יכולה להועיל, הואיל והמעבדה הספרדית, אשר פענחה את טביעות האצבע - על בסיס מידע, ותהליכי עבודה, זהים לאלה שעליהם מתבססת, המומחית בנדונו - שללה כבר בשלבים הראשונים את מעורבותו של מייפילד באירוע.

כך או כך, אין באמור באותם מקרים, כדי להשליך על המקרה הנדון, לא בהיבט המשפטי, ולא בהיבט העובדתי.

ודוק: טעות לעולם חוזרת, היכן שידו של אדם מעורבת, הסתברותה של טעות הוא יותר מאפשרי. אף תהליך אינו חסין מטעויות. אך לא די בהפרכת השערה כללית בדבר קיומה של טעות, מבלי לתמוך אותה בראיות ממשיות, וכאמור, לא ניתן להקיש לעניינו, משניים או שלושה מקרים בעולם, אודות טעויות כאלה.

יש לזכור, כי אל מול מקרים בודדים אלה, ישנם מאות אלפי מקרים ואף הרבה יותר, שנחקרו ונדונו בבתי המשפט, בארץ ובעולם, אשר הובילו לממצאים בדוקים בדבר זהותו של מבצע העבירה, על יסוד טביעות אצבעותיו שנותרו בזירת הפשע, בשל אופיין הייחודי של טביעות אצבע, לכל בן תמותה.

ככל שההגנה רצתה לעמוד על כשלים בהערכה שגויה, פענוח לקוי, ועוד, מן הראוי היה להגיש חוות דעת של מומחה מטעם ההגנה, ולא להסתפק בהעלאת סברות נעדרות עיגון ראייתי ממשי. ברם, לא הובאה חוות דעת מטעם ההגנה, אשר יהיה בה כדי ללמד על קיומם של כשלים בזיהוי או בפענוח של טביעות האצבע.

אשר לטענה הקונקרטית של הסניגור בדבר ליקויים שנפלו בתהליך הפקת חוות הדעת, נטען, כי רשימת החשודים האפשריים, העולה לכדי 50 חשודים, לא מודפסת ולא נכנסת לתיק העבודה של המעבדה, דבר אשר פוגע ביכולתו של

הנאשם, לבדוק באיזה מקום ברשימה, היה שמו, והאם נבדקו גם חשודים אחרים. לטענתו, לדבר חשיבות רבה, הואיל ולפי דבריה של בית יוסף, ככל שישנה זהות והתאמה, בבדיקת החשוד הראשון שעולה ברשימה, אין טעם להמשיך ולבדוק את יתר החשודים.

המומחית, נשאלה והשיבה לבית המשפט, כי במסגרת תיק העבודה, יש את כל טיטות חוות הדעת, לרבות תהליך המלווה את העבודה, כך שניתן לעקוב אחר כל תהליך העבודה. רשימת 50 החשודים הראשונים שהמערכת מפיצה, לא נכנסת לתיק העבודה, ייתכן, לדבריה, שמנהל המערכת יכול להדפיס כזו רשימה, אך מכל מקום, מתוך ה-50 החשודים, המערכת מסדרת את הרשימה, באופן אוטומטי, מהסבירות הגבוהה ביותר, לסבירות הנמוכה ביותר, ולכן, אם חשוד קיים במאגר, הוא יופיע במקום הראשון (עמ' 18 שורות 9-1).

מעדותה של המומחית, עולה כי שמו של הנאשם כחשוד, עלה מיד, ועל כן, התמקדה הבדיקה ביחס אליו. טיטות חוות הדעת, וכל תהליך העבודה, מצויות בידי המעבדה, וככל שהסניגור רצה לבחון זאת, רשאי היה לפנות לבית המשפט, במסגרת בקשה לקבלת חומר חקירה נוסף, לפי סעיף 74 לחסד"פ, לעיין בחומר הזה, ולבחון אותו, על מנת לעמוד על נפקותו ביחס לטענות שהעלה. כמו כן, הוא יכל לבקש את אותה רשימה לה הוא גורס. דבר מהאמור לא ביצע הסניגור, ועל כן, חוששני כי גם כאן, מתבסס הסניגור על תשתית חסרה.

מכל מקום, לא שוכנעתי שבנסיבות העניין, יש בפעולת המעבדה ו/או בבדיקותיה של המומחית, משום כשל, שבכוחו להפקיע את ממצאיה, ביחס לעובדה שהיא מצאה לנכון, לפנות ולהעמיק את הבדיקה ביחס לנאשם. שכן, כפי שתיארה המומחית את תהליך העבודה, שמו של הנאשם עלה כהסתברות התאמה הגבוהה ביותר, נבדקו המעתיקים מולו, ונמצא מתאם של 12 נקודות. המומחית הבהירה, כי גם התאמה של 10 נקודות הינה דרגת וודאות גבוהה מאוד, על מנת לקבוע זהות. בנסיבות אלה, לא מצאתי שיש בדברים משום כשל בעבודתה של המומחית.

טענה נוספת שמעלה הסניגור, נוגעת למה שהוא מכנה "חוסר בהשוואה" שערכה המומחית בית יוסף. לדבריו, לא ניתן לדעת, האם 12 הנקודות שהעדה מצאה, הן אותן נקודות שמצא בודק נוסף מהמעבדה, מר זאב סגל. אילו העדה הייתה מסמנת את הנקודות שהיא מצאה, ומתייקת אותן בתיק העבודה, ניתן היה להשוות אותן לנקודות שסימן הבודק סגל, ודבר זה יכול היה לחזק או להפריך את הקביעה שמדובר בטביעת אצבע של הנאשם.

כפי שכבר צוין, תיק העבודה עמד לרשותו של הסניגור, וככל שהוא סבר שיש צורך בבחינתו, על מנת לעמוד על הדברים להם טען, הוא יכל לעתור, כבר בתחילת ההליך, לקבלו, לבחון אותו, על מנת לבסס את טענתו. אך הסניגור בחר שלא לעשות כן, ולכן יש קושי לקבל היום טענות ספקולטיביות, אודות מה ניתן היה למצוא בתיק, שאינן אלא משאלות רצון, נעדרות ביסוס מציאותי עובדתי.

מעבר לכך וזה העיקר, בית יוסף, ציינה בעדותה, כי ערכה בדיקה והשוואה, היא הבהירה את אופן הניתוח של טביעות האצבע, והדגישה שגם אם היו בודקים שני מומחים, את אותם מעתיקים, אין זה אומר ששניהם יסמנו נקודות שונות, ולא את אותן נקודות. בהגינות מסרה, כי יכול להיות, שמעריך אחד יסמן יותר נקודות, ומעריך אחר יסמן פחות נקודות, יכול להיות שכל אחד מהם יתחיל בנקודה אחרת, אך בשל אופי מבנה טביעת האצבע, הרכסים, ההתמזגויות של שני רכסים, פיצולם, ויתר הסימנים הייחודיים שבטביעת האצבע, וריבוי נקודות ייחודיות אלה, בטביעת אצבע אחת, כל אלה יובילו את שני המומחים למסקנה ברורה אחת (עמ' 23, שורות 28 - 33; עמ' 24 שורות 1 - 7).

באופן קונקרטי לנדוננו, הבהירה בית יוסף, כי מצאה 12 נקודות השוואה רצופות, לדבריה, פירושו של דבר, שניתן

לעבור בהשוואה, מנקודה לנקודה, בטביעת האצבע, מבלי שיש סתירה ביניהן, וכך הבחינה שאין שום ממצא סותר בין 12 הנקודות ברצף, ועל כן, קבעה את התאמה בין המעתיקים שנתפסו בזירה לטביעות אצבעותיו של הנאשם (עמ' 24, שורות 26 - 32).

המסקנה העולה מהמקובץ עד כה, היא שלא מצאתי שקיים ליקוי בתהליך הפקת חוות הדעת שערכה בית יוסף או חוסר בהשוואה שערכה בית יוסף בחוות דעתה, חוות דעתה, מבוססת היטב על הממצאים שאספה.

עוד נטען על ידי הסניגור, כי מאחר ועובד מעבדה אחר, ביצע השוואת בדיקות טביעות האצבע, ומצא התאמה, דבר זה גרם בהכרח להטיה קוגניטיבית של בית יוסף, הואיל והיא נחשפה לתוצאות הבדיקות הקודמות.

חוששני שלא נמצא עיגון ראיתי כלשהו להשערה נוספת זו.

"הטיה קוגניטיבית", הוא מונח המגיע מתחום הפסיכולוגיה הקוגניטיבית, שהטביעו המלומדים כהנמן וטברסקי. בבסיסו, הטענה, כי אנשים נוטים, בנסיבות מסוימות, להימנע מחשיבה רציונלית, ולערוך "קיצורי דרך מנטליים", תוך קבלת החלטות אינטואיטיביות. הם לא אוספים ומעבדים את המידע שבפניהם באופן שלם, סדור, ושיטתי, ולכן נוטים לקבל החלטה, הנשענת על אותם "קיצורי דרך", וזאת על מנת להתגבר על מורכבויות ועמימות הנקרות בדרכם. השימוש באותם "קיצורי דרך" מביא להטיות קוגניטיביות, הפוגמות באופן תהליך החשיבה ומטות את ההחלטות המתקבלות (ראו: טברסקי וכהנמן, **שיפוט בתנאי אי וודאות: יוריסטיקות והטיות**, בתוך הספר **רציונליות, הוגנות, אושר - מבחר מאמרים**, מאת ד. כהנמן ועמיתים, מ. בר הלל עורכת, הוצאת "כתר", אוניברסיטת חיפה וירושלים, 2005).

ישנם סוגים שונים של הטיות קוגניטיביות, בהן, אופטימיות יתר, אנשים נוטים לייחס הערכה עצמית חיובית גבוהה מדי ובלתי מציאותית; הטיית זמינות הנוגעת לגודלה של קבוצת פריטים, או להערכת הסתברותו של אירוע. כך למשל, בשל העובדה שתאונות דרכים קטלניות, מסוקרות בתקשורת סיקור רב יותר, מאשר מקרי מוות ממחלות, יסברו אנשים שתאונות דרכים גורמות לתמותה רבה יותר ממחלות, על אף שהמצב בפועל הוא הפוך; הטיית הפירוט, הנובעת מחשיפה לנתונים רבים יותר על מצבים מסוימים, כך שבעיני המתבונן, תגדל ההסתברות שאותם מצבים אכן התרחשו בפועל; פירוש נתונים לפי תיאוריה/משוא פנים, מקום בו אדם מגבש עמדה או תיאוריה, הוא ייטה לפרש נתונים חדשים, בהתאם לעמדתו הקיימת, וייתן משקל נמוך יותר, לאפשרות שהנתונים האלה יכולים לעלות בקנה אחד עם תיאוריה הפוכה, השונה עם עמדתו. הספרות מונה סוגים נוספים ורבים של הטיות חשיבה, אך היריעה כאן קצרה מלמנות את כולן, והדבר אף אינו נחוץ (ראו עוד: ד. כהנמן ועמיתים, **רציונליות, הוגנות, אושר - מבחר מאמרים**; ד. אריאלי, **לא רציונלי ולא במקרה**, הוצאת מטר, 2009; רונן עצמון, **מלכודת חשיבה: איך לזהות אותן וכיצד להימנע מהן, מערכות 443**, יוני 2012; ח. בן נון, **הטיות קוגניטיביות בהחלטות שיפוטיות - אינטואיציה וחשיבה סדורה במלאכתו של השופט**, שערי משפט, כרך ה', תש"ע).

כפי שכבר צוין, ביסוד החשש להטיה קוגניטיבית, מצויה הנטייה לקבלת החלטות, בהשפעת גורמים שאינם קשורים ישירות לחשיבה רציונלית, לרוב בתנאים של אי וודאות, של לחץ זמנים, תוך השתמשות באינטואיציה המנוגדת לחשיבה סדורה.

לכן, מקום בו מתקבלות החלטות, על בסיס תהליכי חשיבה רציונליים, המבוססים על נתונים רציונליים, בתנאים מבוקרים, המשקפים תהליך עבודה וחשיבה סדור, נשלל כל חשש, עד כדי צמצומו של חשש כזה, של הטיה קוגניטיבית.

בנדוננו, הופקו נתונים פורנזיים, אשר נותחו על ידי בית יוסף, תוך בדיקה של כל תהליך העבודה, מראשיתו ועד סופו, בידי מספר גורמים.

המומחית, בית יוסף, הסבירה באריכות את תהליך עבודתה, תוך התייחסות לבדיקה שערך בודק נוסף מהמעבדה. בחקירה החוזרת, הבהירה וחידדה, לשאלה חד משמעית שהופנתה אליה על ידי התובעת, כי היא בדקה את התיק מתחילתו ועד סופו, למרות שהיא יודעת שנקבעה זהות, על מנת לוודא את תקינותו של ההליך, וכך באו לידי ביטוי הדברים בעדותה:

"ש: אחרי שאת עורכת חוות דעת, יש עוד מישהו שעובר עליה.

ת: כן, כל חוות דעת שנכתבת עוברת בדיקה של מומחה נוסף במעבדה, כדי לוודא שהכל יוצא תקין, שאין טעויות. מומחה, זה השלב המקצועי הכי גבוה, בדף 21 בטיסה שלי חתומה יעל פלג.

ש: זאת אומרת שבפועל יש 4 שלבים לכל הליך זיהוי כזה.

ת: כן.

ש: הייתה פה רמיזה שכביכול את מכוונת מטרה, כי קודמייך זיהו שיש זיהוי לחשוד, אז את "זורמת" עם זה, תסבירי לבית המשפט למה זה לא נכון?

ת: כשאני עובדת על התיק, אני בודקת אותו מתחילתו ועד סופו, למרות שאני יודעת, שנקבע הזיהוי. אני יודעת שאני חתומה על חוות הדעת, וכל מה שאני כותבת שם, אני צריכה לעמוד מאחוריו, אני לא מסתמכת על בדיקה של אחרים" (עמ' 25, שורות 6 - 16).

הנה כי כן, מפרטת בית יוסף את תהליך העבודה, ומציינת, שגם חוות דעתה, בסופו של דבר, עוברת בדיקה של מומחה נוסף במעבדה, הכל על מנת לוודא שתהליך הזיהוי וההשוואה הוא תקין, דבר המוביל למסקנה שתהליך העבודה והזיהוי עובר ארבעה שלבים, ובכל הנוגע לזיהוי קודם שנעשה, היא הדגישה, כי היא בדקה את התהליך, מתחילתו ועד סופו, מכיוון שהיא מודעת להשלכת חוות דעתה, עליה היא חתומה, תוך שציינה אופן מפורש "אני לא מסתמכת על בדיקה של אחרים".

רגולציה זו של תהליך העבודה שעשתה בית יוסף, ונעשה במעבדה לצורך הפקת חוות דעת, חשוב מאין כמוהו. הוא מצמצם עד מאוד את הסתברותה של טעות בזיהוי ושולל כל אפשרות של הטיה כזו או אחרת.

כסיכום ביניים של כל תהליך הבדיקה והזיהוי של מעתקי טביעות האצבע שנאספו, על ידי חוקר הזירה, אציין כי חוקר הזירה פעל כדיון, אסף את דגימות טביעות האצבע, כשהוא לוקח את המעתיקים משמשת החלון השבורה שנתפסה בזירה, מהצד החלק, הפנימי שלה, הדגימות האלה הוזנו למערכת ה"אפיס", בצורה תקינה על ידי חוקר הזירה.

משם, עברו טביעות האצבע לניתוח והערכה של עובדי המעבדה. בית יוסף, ערכה חוות דעת בה פירטה את הטביעות שקיבלה, וציינה כי טביעות מס' 1.0, 2.0, 3.0, 3.1, 4.0 ו-6.0, זהות, בהתאמה, לפי הסדר המספרי הנ"ל, לטביעת אצבע יד שמאל, המופיעה בטופס טביעת האצבע; לטביעת אמה יד ימין המופיעה בטופס; לטביעת אצבע יד ימין המופיעה בטופס בשתי הזדמנויות (סעיפים 2 ג' וד' לחוות הדעת); לטביעת אמה יד ימין; לטביעת אגודל יד שמאל; עוד ציינה כי טביעות נוספות שעל המעתיקים, 1.0, 2.0, 3.0, 3.1 - לא ניתנות להשוואה; ומעתיקים 5.0, 7.0, 8.0 - אינם

ניתנים להשוואה.

קביעת הזהות בחוות דעתה, מבוססת על סמך התאמה ב-12 נקודות השוואה רצופות לפחות.

כפי שכבר נקבע, מדובר במומחית בעלת ניסיון והכשרה, מניחים את הדעת, שערכה את חוות הדעת באופן תקין ההולם את דרישות הדין, ועל כן על יסוד חוות דעתה, וההתאמה שהיא מצאה, בין הטביעות בזירה, לאלה של הנאשם, נקבע בזאת, כי הטביעות בזירה שייכות לנאשם.

ממצאים עובדתיים ומסקנות:

לאור חומר הראיות נמצא לקבוע את הממצאים העובדתיים הבאים:

- ההתפרצות לדירה הייתה דרך שמשות החלון התחתונה השמאלית (מכיוון הכניסה מהרחוב) הצמודה לדלת הכניסה לדירה.
- מנגנון ההתפרצות היה על דרך של ניפוץ השמשה הנזכרת לעיל. החלק הארי של השמשה נשבר, וחלק קטן ממנה נותר במסגרת החלון.
- הפורץ עשה שימוש ונגע במגרפה שנמצאה בסמוך, שעליהם נמצאו מעתקי ט"א, אם כי לא ניתן (וגם אין צורך), לקבוע בוודאות, כי עשה בה שימוש לשבירת השמשה.
- אין גם כל צורך לקבוע בוודאות את האופן המדויק בו נופצה השמשה, ודי בקביעה, כי זו נופצה ע"י הפורץ. אולם, הימצאותם של ט"א על המגרפה, מחזקת את המסקנה, כי האדם שמעתקי ט"א שלו נתפסו במקום - הוא הפורץ.
- עם שבירת השמשה, "השתחל" הפורץ דרך הפתח, פנימה לתוך הבית. הפתח שנפער עקב השמשה גדול דיו כדי לאפשר לפורץ בגודלו של הנאשם להיכנס מבעד לפתח זה לדירה.
- בהקשר זה אציין, כי חוקר הזירה השמיט מהדוח שערך את אופן כניסת הפורץ פנימה לתוך הבית, ואף לא מדד את פתח הפריצה. לכן, השלמת עדותו בעניין זה בבית המשפט לוקה בחסר. מקומה היה בדוח שערך בזמן אמת.
- עם זאת, בעניין זה בית המשפט איננו נדרש להערכותיו וסברותיו של חוקר הזירה נוכח התשתית הראייתית שבפניו. הוא מוסמך להסיק מסקנות מהחומר שבפניו. בהקשר זה, החוקר ליקט די ראיות המאפשרות לבית המשפט לקבוע ממצא עובדתי מוצק על בסיס מארג הראיות שבפני בית המשפט.
- בחומר הראיות תמונות ברורות הממחישות את גודל הפתח שנפער עקב שבירת השמשה. ניתן להתרשם בעין, ולקבוע, ללא מדידה מדויקת, ע"י השוואת הפתח שנפער, גובהו ורוחבו, לגובה הדלת ורוחבה, גודל לוח העץ שנדרש כדי לחסום את הפתח, כדי להבין שמדובר בפתח רחב ידיים (ראו התמונות 7/ת) שאדם יכול להיכנס דרכו לדירה, ובהינתן מידות גופו של הנאשם מהן התרשם בית המשפט, יכול הנאשם בנקל להיכנס לדירה, דרך פתח כזה.
- בסמוך לכניסתו של הפורץ לבית, הבחינה בו המתלוננת - בעלת הבית, בחטף. הוא נמלט מיד ויצא מהדלת במפלס התחתון, לאחר שפתח שם את המנעול, במפתח שהיה במנעול הדלת, ולכן לא הספיק

לגעת בפריטים נוספים בבית, דבר המסביר את העדר ט"א בתוך הבית.

- השמשה "משורינת", בתוכה יצוקה רשת ברזל, ולכן על אף שנפצה נמצאו כל חלקיה בחטיבה אחת. הפורץ הותיר 5 טביעות אצבע בצד הפנימי, החלק, של אותה שמשה. טביעות האצבע נמצאו בחלק החלק, הפנימי של הבית, על מעתקים כמפורט בדוח חוקר הזירה. כמו כן, הוא הותיר טביעת אצבע נוספת על ראש המגרפה שהיה בסמוך לדלת הכניסה.
- טביעות האצבע נאספו כראוי וכדין מהזירה הועברו למערכת המשטרתית נחקרו וזוהו כטביעות אצבע השייכות לנאשם.
- תהליך הזיהוי והפענוח עבר בחינה ובדיקה של המומחית לט"א הגב' בית יוסף על מנת לוודא שלא נפלה תקלה כלשהי בתהליך.
- תהליך הפענוח והזיהוי נעשה כדין על יסוד 12 נק' התאמה.
- לא נמצאו ליקויים ב"שרשרת" העברת טביעות האצבע מהזירה, דרך חוקר הזירה, ועד למעבדה, ואף לא נמצאו חוסרים או ליקויים, בתהליך העבודה של המעבדה, ו/או של המומחית בית יוסף. ההיפך מכך, התהליך הרגולטורי, המורכב מארבעה שלבים, כפי העידה המומחית, מוסיף וודאות לאמינותה של הבדיקה ושולל תרחישים של פרשנות לקויה של ט"א או השוואה לקויה.
- לא הוגשה כל חוות דעת נגדית שבכוחה להפריך את מסקנותיה של המומחית מטעם התביעה.
- נקבע בזאת כי הטביעות הוטבעו על החלק הפנימי של שמשת דלת הכניסה לדירה בזמן ההתפרצות לדירה.

על יסוד כל האמור, ונוכח ההתאמה בין טביעות האצבע שנאספו משמשת דלת הכניסה לדירה שנפרצה, לטביעות האצבע של הנאשם, נקבע בזאת, כי הנאשם הוא זה שהתפרץ לדירה.

ראיית טביעת האצבע כראיה יחידה - דיון וניתוח משפטי:

מכאן, אעבור לשאלה, האם ניתן להסתמך על טביעות האצבע שנמצאו בזירה, כראיה מהימנה יחידה במשפט.

אקדים ואציין, כי בהינתן הממצא העובדתי, כי טביעות אצבעותיו של הנאשם נמצאו בחלק הפנימי של שמשת החלון בבית המתלוננת שנפרץ, מצופה היה שהנאשם יעיד, ויתן הסבר סביר כלשהו, בדבר הימצאותם בזירה.

אולם, הנאשם בחר שלא להעיד, ובכך לא רק שחזק את ראיות התביעה, הוא גם לא סילק את המסקנה המתגבשת מקיומן של ראיות נסיבתיות אלה - טביעות האצבע בתוך הבית שנפרץ ועל המגרפה - הקושרות אותו למקום ולזמן ההתפרצות, ופועלות לחובתו.

לכן, ניתן היה לסיים כאן את הכרעת הדין. אך פטור בלא כלום אי אפשר, ולכן אדון בקצרה בשאלה הנדונה ואראה, כי כאשר ישנן טביעות אצבע על חפץ ניח ולא נייד, ניתן להרשיע אדם בעבירה, אם אין הסבר מניח את הדעת להימצאות טביעות האצבע על אותו חפץ.

בע"פ 389/62 מוסטפא ומוחמד איסמעיל נאטור נ' היועץ המשפטי לממשלה (1964), נדון עניינם של שני מערערים, שלפי האישומים, הציתו טרקטור של המתלונן. לפי העובדות שקבע בית המשפט העליון באותו עניין, טרקטור שעמד בחצרו של המתלונן, נמצא באחד הלילות, כשהוא בוער, ולידו מקל עטוף בד, וכן, בד שקים טבול בדלק, ושלושה פחים ובהם בנזין או נפט.

ההוכחה היחידה שהובאה נגד אחד המערערים, הייתה טביעת אצבעו על אחד הפחים, שנמצאו בקרבת הטרקטור הבוער. על הפח, נמצאו עוד טביעות אצבע, יותר מטושטשות, אך אלו לא נשלחו לבדיקה משטרתית.

בית המשפט העליון ציטט הלכה קודמת מע"פ 235/60, שם נקבע, כי מציאת טביעת אצבע, במקום הפשע, מספיקה להרשעת הנאשם: **"...אלא אם הוא נותן הסבר למציאת טביעת אצבעותיו במקום, המתיישב עם חפותו מפשע. ברור שלשם ערעור הגרסה המרשיעה, אין די בכך, שהנאשם יצביע על הסתברות תיאורטית גרידא, שטביעות האצבעות שלו היו יכולות להגיע, למקום הפשע, בדרך כשרה"** (ההדגשה שלי - ש.ב. שם, בעמ' 64 מול האותיות ו' ו-ז').

בית המשפט העליון הטעים, כי באותו מקרה אותו ציטט, **"...היה המדובר בשמשה הקבועה במקום מעשה הפשע, ובכל זאת בוטלה הרשעתו של הנאשם מפני האפשרות שטביעת אצבעו נטבעה שם לא בזמן ביצוע הפשע, והרי ברור, שכוחה המשכנע של טביעת אצבע, כראיה, מסיבתית, גובר ככל שקיים ביטחון, ששני הגורמים הללו (מקום וזמן - ש.ב.) התקיימו גם יחד, דהיינו, שטביעת האצבע, נוצרה במקום המעשה, וגם בשעת המעשה. ביטחון זה אינו קיים, לגבי גורם המקום, וממילא אף לא, לגבי גורם הזמן, שטביעת האצבע, מופיעה על חפץ, שהינו בשימוש יום-יומי, ודרכו לעבור ידיים רבות, כגון הפח במקרה שלפנינו"** (ההדגשות במקור - ש.ב.; שם, בעמ' 65, מול האות א').

ביישמו דברים אלה למקרה הקונקרטי שהובא לפניו ציין בית המשפט העליון:

"המערער הוא נהג ופחח, ובשני מקצועותיו אלה, היה עלול לבוא במגע עם פחים כאלה, אם כי לא באחת הדרכים המיוחדות, שעליהן הצביע בעדותו" (שם, בעמ' 65, מול האות ב').

בסופו של יום, בית המשפט העליון קיבל את ערעורו של נאטור, והורה על זיכוי, בשל העדר הוכחה למיקום ולזמן היווצרותה של טביעת האצבע, על גבי פח הדלק, ומאחר ופח הדלק הינו חפץ ניד, אשר בקלות יכול לעבור מיד ליד, וממקום למקום, ועל כן, ייתכן שטביעות אצבעותיו של נאטור, שנתפסו על חפץ ניד מסוג זה, נוכח עיסוקו של נאטור, נמצאו עליו באופן תמים.

בע"פ 7293/97 ז'אפר נ' מדינת ישראל (1998), הורשעו שני מערערים בעבירות של שוד וגניבת רכב. נקבע, כי הרכב שנתפס, הוא הרכב בו נסעו השודדים. הראיה היחידה, שקשרה את המערער 1, לעבירות אלה, הייתה טביעת אצבעו על גבי שמשת הרכב האמור, ואילו הראיה המפלילה נגד המערער 2, הייתה טביעת אצבעו על גבי חפיסת סיגריות שנתפסה ברכב. באופן דומה לחשיבה שהובילה את בית המשפט העליון, 30 שנה קודם לכן, בעניינו של נאטור, קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של המערער 2, וקבע כי משקלה של טביעת האצבע על חפיסת הסיגריות, נמוך יותר, הואיל וזו נמצאה על חפץ ניד, אך דחה את ערעורו של המערער 1, שטביעת אצבעו, נתפסה, על גבי שמשת הרכב.

ברע"פ 9452/09 **ציון אביטל נ' מדינת ישראל** (2010), הורשע הנאשם בעבירה של ניסיון התפרצות לדירת מגורים. בית המשפט התבסס על טביעת אצבע שנמצאה במקום, ובהעדר הסבר סביר מניח את הדעת מצד הנאשם, הרשיע אותו בעבירה הנדונה. גם שם, כמו פה, ביקש הנאשם להשיג על עדות המומחה המשטרתי בשאלת הזיהוי, תוך שהוא מסתמך על מאמרים משפטיים, שעניינם שגיאות אפשריות בתהליך הזיהוי לפי טביעת אצבע. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור. הנאשם עתר בבקשת ערעור לבית המשפט העליון, שאף היא נדחתה, הוא חזר וטען כי תהליך הזיהוי על פי טביעת אצבע, חשוף לשגיאות רבות, מאחר והוא מתבסס על זיהוי אנושי של מומחה, הקובע מי מבין קבוצה של טביעות אצבע, שנבחרו מתוך המאגר הממוחשב, דומה יותר לטביעת האצבע שלו. הוא טען לשורה של מחקרים, בהם פורטו שלל מקרים של טעויות בהליך הזיהוי, וטען להעדר סטנדרטים אחידים בקרב מומחים בתחום הזה וכן לקיומן של טביעות אצבע שמקורן באנשים שונים, שמידת הדמיון ביניהם רבה - טענות דומות מאוד לטענות שנטענו בפני בית משפט זה. בית המשפט העליון דחה כאמור את ערעורו, תוך שהוא עומד על כך כי כוחה של טביעת אצבע כראיה נסיבתית, **"...אינו נופל מכוחה של ראיה ישירה, ובלבד שניתן להסיק ממנה, על פי מבחני היגיון וניסיון החיים מסקנה הגיונית אחת ויחידה, לפיה לא נותר ספק סביר בדבר אשמתו של הנאשם"** (שם, בפסקה 4 לפסק הדין, וראו גם האסמכתאות שם).

עוד עמד בית המשפט העליון, על האבחנה בין כוחה הראיתי של טביעת אצבע שנמצאה על חפץ נייח - לגביה ישנה מידה גבוהה של וודאות שהנאשם היה במקום, לבין כוחה הראיתי של טביעת אצבע, שנמצאה על חפץ ניד, שאז אין וודאות מוחלטת למעורבותו של הנאשם בביצוע העבירה.

בית המשפט העליון, הדגיש כי **"טביעת אצבע שאותרה על חפץ נייח, אפילו היא הראיה היחידה, כבעניינו של המבקש, ולהימצאותה במקום לא מסר הנאשם הסבר המניח את הדעת, מוכיחה את אשמתו... יחד עם זאת נקבע, כי מקום בו מדובר בראיה יחידה, ינהג בית המשפט בזירות יתרה..."** (שם, בפסקה 4 לפסק הדין; וראו גם ע"פ 436/88 **עוזי רבינוביץ נ' מדינת ישראל** (1989)).

מהמקובץ עולה, כי משנתפסו טביעות אצבעותיו של הנאשם בעניינו, על שמשת דלת הכניסה, בחלק הפנימי, הפונה לתוך הבית, ועל המגרפה, אין כל ספק סביר בדבר הימצאותו של הנאשם במקום ובזמן ביצוע עבירת ההתפרצות. כאמור, הנאשם בחר שלא להעיד, ובכך חיזק את המסקנה האמורה, ולא סיפק שום הסבר מניח את הדעת, להימצאותן של טביעות אצבעותיו בעיקר על שמשת החלון שנשברה על ידי הפורץ.

יחד עם זאת, תרתי אני אחר הסבר סביר להימצאותן של טביעות אצבע של הנאשם במקום, אך העלתי חרס בידי. כאמור, הנאשם שלל כל אפשרות להימצאותו בתוך הדירה, וממילא לא יכל היה לגעת, אף לא במקרה, בחלק הפנימי של חלון תחתון של הכניסה לדלת דירתה של המתלוננת, ויודגש, כי לפי הפסיקה: **"...לא די בגיבושו של תרחיש היפותטי להטבעתה של אותה טביעה, כי אם עליו להיות סביר, מתיישב עם השכל הישר וניסיון החיים, כמו גם עם התשתית הראייתית ואם מקורו בעדותו של הנאשם - גם אמין..."** (ע"פ 1250/07 **אבו סולב נ' מדינת ישראל** (2007), והאסמכתאות שם).

הנאשם לא סיפק שום הסבר, אלא מילא פיו מים, ובחר שלא להעיד.

הסניגור הוסיף וטען, כי משלא זיהתה המתלוננת את הנאשם כמי שהתפרץ לביתה, אלא זיהתה אדם אחר, קם ספק ביחס לזהותו של הנאשם.

על אף היות הטענה שובת לב, חוששני שאין בידי להסכים לכך. המיפגש של המתלוננת עם הפורץ בדירתה היה בחטף. הסניגור וויתר על עדותה והיא לא הובאה בשל כך למתן עדות (עמ' 27 שורות 11-15 ישיבה מיום 14/1/20; ת/11, ת/12, ת/13). מיפגש חטוף כזה, בסערת רוחות, כשהמתלוננת פוגשת לתדהמתה, באדם זר בביתה אשר מיד נמלט, לא מאפשר זיהוי וודאי. בוודאי לא זיהוי נטול ספקות. קיימות דעות רבות בספרות בדבר הסתמכות על עדי ראיה כעדות בעייתית הנשענת על הזיכרון המיידי של אדם (ראו למשל: י. היימן, **פסיכולוגיה משפטית: החשיבה המטא-קוגניטיבית של עדי ראיה והשפעתה על תהליכי קבלתן של החלטות שיפוטיות**, מאזני המשפט, י', 2015 תשע"ה).

כך או כך, ממצאי העובדה שנקבעו לעיל, מלמדים על קיומה של ראיה פורנזית חד משמעית (טביעת אצבע), במס' מקומות, המאמתת את נוכחותו של הנאשם בתוך הדירה שנפרצה. כוחה הראייתי של ראיה זו, אל מול "הראיה הנגטיבית" של העדר הזיהוי, רב ומשמעותי יותר. הוא לא נסמך על "מה אין", אלא על "מה יש". התוצר הראייתי הפוזיטיבי הזה, הופק בתהליך פורנזי-מדעי, נותח והשווה לאחר מכן, באמצעות מומחית בתחום, לפי נתונים פיזיולוגיים, ייחודיים לנאשם (קווי המיתאר של טביעות אצבעותיו ביחס לטביעות האצבע בזירה). מנגד, העדר הזיהוי, שהוא ביסודו, עדות סברה, על סמך מבט חטוף, נעדר עיגונים ראייתיים או מדעיים כלשהם.

אשר על כן, בהינתן המכלול הראייתי והממצאים העולים ממנו, ובהעדר הסבר מצד הנאשם להימצאותן של טביעות אצבעותיו בדירה, אני קובע כי הנאשם הוא זה שהתפרץ לדירה.

סוף דבר:

על יסוד כל האמור, אני מרשיע את הנאשם בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום - התפרצות לבית מגורים בכוונה לבצע עבירה - עבירה לפי סעיף 406 (ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

ניתנה היום, ה' אדר תש"פ, 01 מרץ 2020, במעמד הצדדים